ØKF Kontor for Budget (2394)
Økonomiforvaltningen

Til Børne- og Ungdomsborgmester Jakob Næsager (C)

Politikersvar til Børne- og Ungdomsborgmester Jakob Næsager (C) vedr. teknisk tilpasning af Budget 2027

04-11-2026

Sagsnummer i F2
2026 - 24267

Dokumentnummer i F2
12478672

Sagsnummer eDoc
2026-0391157

Sagsbehandler
Kenneth Mollerup-Faurschou

Børne- og Ungdomsborgmester Jakob Næsager (C) har den 27.10.2026 fremsat følgende spørgsmål skriftligt til Økonomiforvaltningen:

"Under Borgerrepræsentationens møde den 8. oktober 2026, hvor sagen "Teknisk tilpasning af budget 2027 som følge af den fælleskommunale budgetkoordinering" blev behandlet, efterspurgte jeg svar på følgende spørgsmål, som nu stilles skriftligt:

1. Kommunerne under ét har overskredet den samlede anlægsramme med ca. 1 mia. kr., hvilket nødvendiggør en tilpasning af anlægsbudgetterne. København Kommune skal efter det oplyste stå for ca. 90 pct. af tilpasningen. Hvad er baggrunden for denne uforholdsmæssige fordeling, og hvordan vurderes rimeligheden heri?

2. Hvis Københavns Kommune skal omprioritere anlæg for ca. 900 mio. kr., kan det da medføre bod, erstatningskrav eller andre ekstraudgifter som følge af, at allerede igangsatte anlægsprojekter sættes på pause eller udskydes?

3. Kommunerne under ét har hævet skatten, mens Københavns Kommune ikke har gjort det. Samtidig er der efter det oplyste ikke andre kommuner, der har sænket skatten tilstrækkeligt til at undgå en kollektiv skattesanktion. Vil det være muligt at anvende det råderum på ca. 900 mio. kr., der frigøres ved tilpasningen af anlægsrammen, til at sænke kommuneskatten i København og dermed undgå en kollektiv skattesanktion fra Indenrigsministeriet?"

Økonomiforvaltningens svar

Ad 1:
I aftalen om kommunernes økonomi for 2027 indgår, at kommunerne skal budgettere deres bruttoanlægsudgifter inden for en samlet ramme på 22,3 mia. kr. Hertil kommer korrektioner for samlet 0,2 mia. i medfør af dels pulje til cykelstier afsat i infrastrukturplan 2035 og dels i medfør af pulje vedr. nedrivning afsat på finansloven for 2024.

ØKF Kontor for Budget (2394)
2492 6192

KL koordinerer via den såkaldte fælleskommunale budgetkoordinering, at kommunerne i budgetlægningen under ét overholder den samlede ramme på i alt 22,5 mia. kr.

Den økonomiske styring i Københavns Kommune er bl.a. baseret på et hovedprincip om, at København i videst muligt omfang bidrager til den samlede overholdelse af de årlige aftaler om kommunernes økonomi mellem regeringen og KL. Det har kommunen også gjort i 2027.

Det er i den fælleskommunale budgetkoordinering aftalt med de andre kommuner, at Københavns Kommune i 2027 budgetlægger for 4.067 mio. kr., svarende til 18,1 pct. af den samlede kommunale anlægsramme. Inkl. idrætsmilliarden kan der budgetlægges for 4.172 mio. kr. Det endelige bruttoanlægsniveau i 2027 svarer herefter til niveauet fra budget 2026.

Det bemærkes, at Københavns Kommune i 2027 tegner sig for ca. 11 pct. af den samlede befolkning, og at kommunen efter den tekniske tilpasning af anlægsrammen har en høj andel af den samlede anlægsramme.

Ad 2:
Økonomiforvaltningen forventer ikke, at den tekniske periodisering vil medføre bod, erstatningskrav eller andre ekstraudgifter som følge af, at allerede igangsatte anlægsprojekter sættes på pause.

Københavns Kommunes bidrag til, at kommunerne samlet overholder de aftalte anlægsrammer, sker med en teknisk periodisering af anlægsbudgettet, så det er lig det aftalte niveau. Dette har været vanlig praksis siden budget 2016.

Den tekniske periodisering af bruttoanlægsbudgettet skers, fordi det samlede budget ved budgetvedtagelsen er forvaltningernes tekniske forudsætninger for budgetlægningen. Det tekniske niveau for bruttoanlægsbudgettet forud for budgetvedtagelsen vurderes generelt set at være for højt i forhold til den reelle eksekvering.

Tabel 1 – Teknisk reperiodisering af anlægsbudgettet, 2022-2027

io. kr., løbende pl	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Samlet teknisk budgetniveau inden reperiodisering	4.662	4.450	4.602	4.536	4.477	5.066
Teknisk reperiodisering	-730	-995	-869*	-695	-300	-894

Note: Anlægsramme og budget er inkl. 105 mio. kr. vedr. idrætsmilliarden i årene 2023-2027. I 2024 blev der derudover konverteret 100 mio. kr. fra anlæg til service i forbindelse med budgetvedtagelsen, hvorfor reperiodiseringen kun var på 869 mio. kr. frem for 969 mio. kr.

Den endelige anlægsstyring og fordeling af anlægsmåltal mellem udvalg sker i styringsmodellen for anlæg, som behandles af Økonomiudvalget efter budgetvedtagelsen.

Med styringsmodellen for anlæg bliver der fastsat et anlægsmåltal, der er højere end bruttoanlægsrammen. Det sker for at understøtte tilstrækkelig eksekvering og understøtte, at anlægsrammen bliver brugt.

Hvis et udvalg har et bruttoanlægsbudget, der er højere end dets anlægsmåltal, skal udvalget have forelagt en prioriteringssag. Fagudvalget tager på den baggrund stilling til hvilke anlægsprojekter, der skal have tildelt anlægsmåltal, og hvilke der eventuelt skal udskydes. Prioritering af anlægsprojekter bør ske under hensyntagen til allerede indgåede kontrakter, igangværende anlægsprojekter samt kommunens kapacitetsforpligtelser.

København har i 2023-2026 haft en stigende anlægsramme, jf. tabel 2.

Tabel 2 – Udvikling i anlægsramme og -forbrug

Mio. kr., løbende pl	**2022**	**2023**	**2024**	**2025[1)]**	**2026[2)]**	**2027**
Anlægsramme, jf. koordineret budgetlægning	3.932	3.455	3.633	3.841	4.207	4.172
Forbrug	4.280	3.813	3.728	3.988	4.571*	

1) I 2025 fik KK supplerende særskilt anlægsramme på 108 mio. kr. til udvidelse af botilbudskapaciteten. 2) I 2026 fik KK supplerende særskilt anlægsramme på 116 mio. kr. til udvidelse af botilbudskapaciteten.
Note: Anlægsramme og forbrug er inkl. idrætsmilliarden i årene 2023-2027. Forbrug 2026 er forventet regnskab per oktober 2026.

Anlægsrammen i 2027 er marginalt lavere end i 2026, hvilket skal ses i lyset af, at Københavns Kommune i 2027, i modsætning til i 2025 og 2026, ikke har fået anlægsramme fra den statslige lånepulje til udvidelse af botilbudskapaciteten. Lånepuljen udmeldes af staten uafhængigt af KLs koordination af budgetlægningen. I årene 2022-2025 har der været merforbrug i forhold til anlægsrammen. Tilsvarende er det forventningen, at forbruget i 2026 vil overstige KKs anlægsramme.

Ad 3:
Et andet hovedprincip i den økonomiske styring i Københavns Kommune er, at beslutninger finansieres fuldt ud på beslutningstidspunktet. Henset til, at den tekniske tilpasning af budget 2027 ikke indebærer en annullering af besluttede anlægsprojekter, men udelukkende en teknisk periodisering, frigør tilpasningen ikke finansiering, der kan anvendes til at sænke kommuneskatten i Københavns Kommune.

Bilag

De økonomiske styringsprincipper for Københavns Kommune er vedlagt til orientering.

Introduktion til den økonomiske styring i Københavns Kommune

December 2025

Indhold

Ekstern styringsramme **3**

Kommunestyrelsesloven mv. 3

Budgetloven 3

De årlige aftaler om kommunernes økonomi 3

Statens bindende regulering af kommunerne 3

Overordnede principper **3**

1. Det finansielle råderum opgøres under hensyn til fremtiden 3

2. Der afsættes nye midler to gange årligt - budget og overførelsessager 4

3. Beslutninger finansieres som udgangspunkt fuldt ud på beslutningstidspunktet 4

4. København bidrager til samlet overholdelse af de årlige aftaler om kommunernes økonomi 4

Budgetprincipper **4**

1. Rammestyring 4

2. Udvalgene sikrer budget i balance 5

3. Tidsbegrænsede bevillinger 5

4. Nødvendige udgifter har forrang 5

5. Regulering for demografisk udvikling 5

6. Effektiviserings- og investeringsstrategi 5

7. Risikostyring 6

8. Puljerne til uforudsete udgifter 6

9. Servicebufferpulje 6

10. Risikolisten 6

11. Øvrige 6

Styringsprincipper **8**

1. Trimesteropfølgning på budgettet 8

2. 50/50-reglen 8

3. Reel kasse 8

4. Sager om bevillingsmæssige ændringer 8

5. Regnskabsafslutning 9

6. Overførselsadgang 9

7. Interne lån 9

8. Overførselssagen 9

9. Investeringsforeningen 10

Hvis du vil læse mere i de formelle regler **11**

Ekstern styringsramme

Den økonomiske styring skal til enhver tid efterleve de krav og hensyn, der følger af statens regulering af kommunerne. I Danmark er rammerne for den kommunale økonomistyring overordnet reguleret af:

Kommunestyrelsesloven mv.
Kommunestyrelsesloven samt bekendtgørelsen om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. udgør rammen for kommunernes økonomiske ageren. Det indebærer bl.a. indholdsmæssige og processuelle krav til:

- Vedtagelsen af et årsbudget samt flerårige budgetoverslag, hvor indtægter og udgifter er i balance
- Effektiv overvågning af økonomien via løbende budgetopfølgning, så der kan handles rettidigt ved uforudsete ændringer eller afvigelser i løbet af året
- Aflæggelse af et årsregnskab, der dokumenterer midlernes anvendelse og om forvaltningen har været i overensstemmelse med budgettet og borgrepræsentations beslutninger

Det følger af kommunestyrelsesloven, at der ikke må iværksættes aktiviteter, der vil medføre indtægter eller udgifter, før Borgerrepræsentationen har afgivet en bevilling hertil.

Budgetloven
For at understøtte EU's stabilitets- og vækstpagt fastsætter Budgetloven udgiftslofter for den offentlige sektors økonomi. For kommunerne fastsættes loft over serviceudgifterne for det enkelte budgetår.

De årlige aftaler om kommunernes økonomi
De årlige økonomiaftaler mellem regeringen og KL fastsætter de økonomiske rammer for de samlede kommunale aktiviteter samt finansieringen heraf. Aftalerne er udgangspunktet for Københavns Kommunes overordnede økonomiske rammer, herunder service, anlæg og den samlede aktivitet i budgetoverslagsårene samt finansieringen heraf.

Statens bindende regulering af kommunerne
Statens styring af kommunerne indebærer, at kommunerne bliver modregnet i bloktilskuddet, hvis kommunerne under ét ikke overholder de aftalte økonomiske rammer.

Overordnede principper

I form af mellemformstyret med delt administrativ ledelse i København er overborgmesteren og borgmestrene fødte medlemmer af Økonomiudvalget og deler ansvaret for den øverste ledelse af kommunen med hver deres forvaltning under sig. Det stiller særlige krav til den økonomiske styring i Københavns Kommune, som er baseret på fire hovedprincipper:

1. Det finansielle råderum opgøres under hensyn til fremtiden
Det finansielle råderum for Københavns Kommune til udmøntning i de årlige budgetforhandlinger opgøres med udgangspunkt i forskellen mellem kommunens samlede udgifter og indtægter over en fireårig periode.

Der er stor sikkerhed omkring kommunens udgifter og indtægter i budgetåret, mens der typisk ses udsving i overslagsårene, bl.a. som følge af konjunkturer og politiske aftaler om den kommunale sektor. Hertil kan udefrakommende og uforudsigelige begivenheder øge risikoen for finansieringsudfordringer i overslagsårene.

Opgørelsen af det finansielle råderum er derfor baseret på et forsigtighedsprincip, hvor det finansielle råderum i overslagsårene ikke disponeres fuldt ud. Den andel af overslagsårene, der ikke indgår i opgørelsen af det disponible råderum til indeværende års budgetforhandlinger, tilgår de efterfølgende år. Denne tilgang har historisk understøttet, at der årligt er råderum til politisk prioritering.

Økonomiforvaltningen udarbejder årligt en mellemfristet fremskrivning af Københavns Kommunes finansielle balance, som vurderer holdbarheden af kommunens økonomi på mellemlangt sigt. Fremskrivningen kvalificerer mulighederne for dispositioner på indtægts- og udgiftssiden, fx højere udgifter, opsparing eller justering af skattesatsen.

2. Der afsættes nye midler to gange årligt - budget og overførelsessager
Alle bevillinger til iværksættelse af nye aktiviteter eller udvidelse af eksisterende aktiviteter inden for kommunens fire styringsområder afsættes og finansieres som udgangspunkt i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet eller i en eventuel overførselssag. Hermed sikres det, at iværksættelse af nye initiativer sker på baggrund af et samlet overblik over de økonomiske rammer og samtidigt iagttages hensynet til den tværgående prioritering på tværs af kommunens fagområder.

Som hovedregel afsættes nye bevillinger i budget og overførselssager med udgangspunkt i budgetnotater. Forvaltningerne er ansvarlige for udarbejdelsen af budgetnotater på egne områder, herunder for beregningsforudsætningerne i budgetnotaterne.

3. Beslutninger finansieres som udgangspunkt fuldt ud på beslutningstidspunktet
Alle budgetbeslutninger i budgetforhandlingerne og overførelsessagerne finansieres som udgangspunkt fuldt ud på beslutningstidspunktet. Da eksekveringen af fx anlægsprojekter ofte kan være begrænset af et lavt bruttoanlægsniveau i de årlige aftaler mellem regeringen og KL, har det historisk medført, at kommunen har opbygget likviditet. Dermed er kommunens likviditet bundet i Borgerrepræsentationens tidligere prioriteringer. Hovedparten af likviditet forvaltes i en investeringsforening, indtil midlerne skal anvendes.

4. København bidrager til samlet overholdelse af de årlige aftaler om kommunernes økonomi
Overholder kommunerne under ét ikke økonomiaftalerne mellem regeringen og KL, medfører det finansielle sanktioner for alle kommuner. Derfor har kommunerne fælles interesse i aftaleoverholdelse i overensstemmelse med de gældende sanktionsregler. Tilsvarende har kommunerne en kollektiv interesse i, at de aftalte rammer bliver anvendt fuldt ud hvert år. Det er derfor et bærende princip i Københavns Kommune, at den økonomiske styring i videst muligt omfang bidrager til den samlede overholdelse af de rammer, regeringen og KL aftaler år for år, *jf. tekstboks 1.*

Tekstboks 1 – Sådan bidrager Københavns Kommune i praksis til kommunernes samlede aftaleoverholdelse

Service
KL udmelder hvert år et vejledende servicemåltal, som fordeler den overordnede serviceramme mellem kommunerne. Københavns Kommune budgetterer servicerammen med udgangspunkt i det udmeldte måltal.

Københavns Kommunens serviceramme svarer altid til det vedtagne nettobudget for service, der består af forvaltningernes budgetter samt en ufinansieret pulje med ledigt servicemåltal. Det er en grundforudsætning i kommunens økonomiske styring, at der i løbet af året ikke kan tildeles tillægsbevillinger ud over eventuelt ledigt måltal.

Bruttoanlæg
KL udmelder hvert år en vejledende bruttoanlægsramme, som fordeler den samlede bruttoanlægsramme mellem kommunerne. Københavns Kommune budgetterer bruttoanlægsudgifter sådan, at det understøtter, at kommunen anvender hele sin anlægsramme.

Ved budgetvedtagelsen fastlægges Københavns Kommunes bruttoanlægsramme med udgangspunkt i det udmeldte måltal samt den fælleskommunale budgetlægning. For at sikre fuld udnyttelse af kommunens samlede anlægsramme anvendes i Københavns Kommune et styringsprincip for anlægsrammen, hvor der efter budgetvedtagelsen udmeldes et måltal, som overstiger den budgetlagte anlægsramme. Derved er det korrigerede anlægsbudget gennem året højere end den vedtagne anlægsramme. Måltallet udgør et loft over de enkelte udvalgs budgetterede bruttoanlægsudgifter.

Budgetprincipper

Budgetlægningen i Københavns Kommune baserer sig på de regler og principper som er vedtaget i kommunens bevillingsregler, kasse- og regnskabsregulativ samt indkaldelses- og budgetopfølgningscirkulærer mv., som overordnet kan sammenfattes til følgende principper:

1. Rammestyring
For at understøtte Københavns Kommunes styreform har kommunen en udpræget grad af

økonomisk rammestyring på driften. Med årsbudgettet fastsættes de økonomiske og indholdsmæssige rammer for de enkelte bevillinger under hvert udvalg. I løbet af året har det enkelte udvalg en frihed til at planlægge og en forpligtelse til at prioritere de fastlagte rammer inden for kommunens bevillingsregler og Borgerrepræsentationens generelle beslutninger.

De samlede økonomiske rammer for hvert udvalg samt konkrete bevillinger kan i løbet af året udelukkende ændres ved politiske beslutninger i Økonomiudvalget og Borgerrepræsentationen.

2. Udvalgene sikrer budget i balance
Hvert udvalg tildeles årligt et måltal for serviceudgifter svarende til udvalgets samlede servicebevillinger. Det skal sikre, at Københavns Kommune bidrager til, at kommunerne samlet set overholder serviceudgiftsloftet fastsat med økonomiaftalen mellem regeringen og KL. Rammestyringen indebærer, at merforbrug på et udvalgs område som udgangspunkt skal dækkes af kompenserende handlinger inden for udvalgets egne rammer. Der kan ikke gives tillægsbevillinger til et udvalg på serviceområdet uden ledigt servicemåltal. Servicemåltal og serviceudgifter opgøres som nettoudgifter.

På styringsområdet anlæg afsættes bevillinger til konkrete projekter, og der flyttes ikke midler mellem projekterne uden Borgerrepræsentationens godkendelse.

3. Tidsbegrænsede bevillinger
Bevillinger kan være enten varige eller midlertidige bevillinger, der gælder for en afgrænset periode. For at understøtte at nye initiativer afprøves og evalueres samt en løbende politisk prioritering, tilstræbes det, at bevillinger til specifikke events eller aktiviteter med karakter af projekt, til puljer eller til tilskud til eksterne aktører samt driftsbevillinger med karakter af rammeløft afsættes midlertidigt. Det giver Borgerrepræsentationen mulighed for at tage fornyet stilling til tidligere politiske prioriteringer.

4. Nødvendige udgifter har forrang
Udgifter, der er nødvendige for kommunens drift, har forrang for politiske ønsker. I budgetforhandlingerne og i overførselssagerne sikres det ved, at forvaltningerne kan udarbejde kategoriserede budgetnotater efter retningslinjer, der vedtages af Økonomiudvalget ved igangsættelsen af budgetprocessen for det enkelte år.

5. Regulering for demografisk udvikling
Når indbyggertallet i Københavns Kommune vokser eller falder, påvirker det omfanget af velfærdsydelser, kommunen skal levere. På børne-, ældre- og handicapområdet, hvor der er en tæt sammenhæng mellem udviklingen i målgrupper og befolkningsudvikling, er der i Københavns Kommune en politisk besluttet demografimodel.

Demografimodellen er en marginal model, der regulerer budgettet efter ændringer i antal borgere i de målgrupper, der modtager demografiregulerede ydelser. På børne- og ældreområdet korrigeres desuden for ændringer i det socioøkonomiske udgiftsbehov.

Budgetregulering via demografimodellen er relevant på områder med en vis økonomisk volumen, tæt sammenhæng mellem udviklingen i de konkrete målgrupper og befolkningsudviklingen, samt at budgetreguleringen via demografimodellen udelukkende afspejler forhold, som de enkelte forvaltninger ikke selv kan påvirke. Ændring af serviceniveauet i kommunen skal altid være en konkret politisk prioritering.

6. Effektiviserings- og investeringsstrategi
Københavns Kommune har en flerårige effektiviseringsstrategi. Det skal sikre en bæredygtig økonomi, økonomisk råderum til at håndtere demografiske merudgifter, uomgængelige udgifter samt politiske prioriteringer.

For at understøtte arbejdet med effektiviseringer og videreudvikle servicen bliver der hvert år afsat investerings- og innovationspuljer. Puljen investerer i nye initiativer, der kan skabe varige effektiviseringer og forandringer. Udover at skabe finansiering bidrager investerings- og innovationsforslagene også til at udvikle nye løsninger, der gør arbejdet lettere for kommunens ansatte og skaber bedre service for borgerne. Effektiviseringsmåltallet skal i videst muligt omfang indfries med effektiviseringer fra investeringsforslag.

Effektiviseringsmåltal fastsættes af Økonomiudvalget i indkaldelsescirkulæret og vedtages med budgettet. Måltallet fordeles på udvalgene efter andelen af serviceudgifter, og udvalgene skal anvise effektiviseringer. Effektiviseringsmålet har historisk årligt svaret til 1 pct. af servicerammen.

7. Risikostyring
På budgetteringstidspunktet vil der altid være usikkerhed om fremtiden. Udefrakommende begivenheder kan fx føre til driftsforstyrrelser eller forsinkelser i eksekveringen af planlagte projekter. Derfor er det vigtigt, at kommunen gennem risikostyringen har kapacitet til at tilpasse sig og reagere på uforudsete hændelser. Med budgetlægningen sikrer kommunens sig mulighed at håndtere eventuelle risici via puljer til uforudsete udgifter mv.

8. Puljerne til uforudsete udgifter
For at kunne håndtere uforudsete hændelser, som ikke kan rummes indenfor udvalgenes budgetrammer, har kommunen centrale puljer til uforudsete udgifter på service og anlæg. Puljerne er fastsat varigt på baggrund af tidligere års erfaringer og en generel vurdering af, hvor store risici Københavns Kommune i en normalsituation kan regne med at skulle håndtere i et givent år.

Det er et væsentligt hensyn, at udmøntning fra puljerne understøtter, at kommunen kan opretholde serviceniveauet og gennemføre nødvendige anlægsarbejder uden at skulle foretage store omprioriteringer eller påvirke igangværende projekter midt i året.

Udmøntning fra puljerne kræver godkendelse fra Borgerrepræsentationen, og det er en forudsætning, at udgiften ikke kan dækkes af mindreforbrug på andre af udvalgets opgaveområder f.eks. via over/underskudsmodeller eller omprioritering inden for udvalgets ramme.

Borgerrepræsentationen kan prioritere niveauet. En nedjustering af puljerne fører til lavere finansiering og måltal til håndtering af risikosager og bør derfor kun ske for et år ad gangen.

Der er siden 2013 budgetteret med en pulje til at dække merudgifter til forsikrede ledige. Puljens størrelse svarer til nettomerudgiften for 1.000 flere forsikrede ledige. Puljen afsættes varigt og genberegnes årligt. Det er muligt at prioritere niveauet i puljen, hvilket vil medføre lavere finansiering til at afdække risici fra højere ledighed end forudsat.

9. Servicebufferpulje
Decentrale institutioner kan overføre en del af et eventuelt mindreforbrug mellem regnskabsår. Det tilskynder til effektiv ressourceanvendelse igennem hele året og giver decentrale ledere mulighed for at planlægge langsigtet.

For at understøtte den decentrale overførselsadgang samt for, at forvaltningerne ved regnskabsafslutningen kan overføre kontraktligt forpligtede servicebevillinger og eksternt finansierede projekter på service, afsætter Borgerrepræsentationen med budgetvedtagelsen en étårig servicebufferpulje. Puljen skaber ledigt servicemål til at dække de forventede overførsler mellem årene. Puljen er ufinansieret og udmøntning fra puljen forudsætter anden ledig finansiering.

En kommune må maksimalt budgettere med en generel servicereserve, udover eventuelle løn- og barselspuljer, på op til 1 pct. af kommunens øvrige budgetterede nettoserviceudgifter. Puljen til uforudsete udgifter på service og servicebufferpuljen fastsættes under hensyn hertil.

10. Risikolisten
Risikolisten skaber overblik over sager med et forventet merforbrug på over 10 mio. kr. i kommunen. Økonomiudvalget forelægges månedligt en oversigt over sager på risikolisten.

Forvaltningerne er forpligtet til at levere input, samtidigt med at der skal angives, hvordan risikoen kan håndteres eller minimeres, herunder ved tilbageholdenhed eller omprioritering.

11. Øvrige
Københavns Kommune budgetterer indtægter fra indkomstskat, tilskud og udligning med udgangspunkt i valg af statsgaranteret udskrivningsgrundlag samt Skatteministeriets skøn over det forventede provenu fra ejendomsskat. I overslagsårene budgetteres med udgangspunkt i en

landsgennemsnitlig vækst pba. KL's skatte- og tilskudsmodel pr. juli samt Københavns eget skøn over befolkningsudviklingen. Der tages altid stilling til valg af udskrivningsgrundlag for et år ad gangen, og ved selvbudgettering disponeres en gevinst ikke før den samlede efterregulering er opgjort og modregnet i det kommunale bloktilskud for alle kommuner tre år efter budgetåret.

Overførselsudgifterne budgetteres fladt i budgetoverslagsårene, uden nye skøn for konjunkturudvikling eller effekt af vedtagne reformer, mens indtægter fra tilskud og udligning budgetteres efter KL's tilskudsmodel, der inkluderer skøn for konjunkturudvikling og reformer i overslagsårene. For at sikre, at der ikke sker en over- eller undervurdering af det finansielle råderum til budgetforhandlingerne, afsættes en reservation under Økonomiudvalget, som neutraliserer bevægelser i overslagsårene. Udgifter til overførsler til personer, som vedrører lovbundne ydelser eller udgifter, hvor kommunen har en umiddelbar betalingsforpligtelse overskrides uden forudgående bevilling. Dog skal der hurtigst muligt indhentes en tillægsbevilling fra Borgerrepræsentationen.

Tekstboks 2 – Budgetprocessen i praksis

1. **Rammer for kommende års budget fastlægges i Indkaldelsescirkulære i januar**
   Med Indkaldelsescirkulæret fastsætter Økonomiudvalget de økonomiske rammer og krav til budgetlægningen for det kommende år. De vigtigste beslutninger omfatter:

   - Fastsættelse af niveau fra effektiviseringer i kommende budgetperiode
   - Fastlæggelse af centrale puljer i budgetlægningen
   - Budgetproces og definition af need to og øvrige kategorier

   Indkaldelsescirkulæret tildeler servicerammer til udvalgene pba. sidste års budget, opdateret til årets pris- og lønniveau og justeret for politiske beslutninger, herunder ændringer og bevillingsbortfald. Udvalgene budgetterer indenfor denne ramme iht. lovkrav og Borgerrepræsentationens politiske beslutninger for kommunen og de specifikke områder.

2. **Udvalgenes budgetbidrag indarbejdes i juniindstillingen**
   Med udgangspunkt i de rammer og proceskrav mv. Økonomiudvalget har vedtaget med indkaldelsescirkulæret i januar leverer udvalgene i foråret et budgetbidrag (maj-bidraget) for det kommende budgetår og de tre følgende år. Udvalgenes budgetbidrag skal være i balance. Dette gælder både samlet og for hvert styringsområde, og ubalancer og udfordringer skal derfor være håndteret via omprioriteringer, effektiviseringer eller besparelser. Alle udgifter og indtægter skal indarbejdes i kommunens økonomisystem Kvantum.

   Budgetbidragene skal også redegøre for effektiviseringsmåltal og håndtering af bevillingsudløb.

   I juni rapporteres budgetbidragene til Økonomiudvalget til grundlag for kommunens samlede budget.

3. **Økonomiudvalget budgetforslag i august er udgangspunkt for budgetforhandlingerne**
   Med budgetforslaget indarbejdes aftalen mellem regeringen og KL i kommunens budget for det kommende år. Dette inkluderer opdaterede forventede indtægter baseret på det statsgaranterede indtægtsgrundlag og KL's skatte- og tilskudsmodel, samt justering af udvalgenes rammer i forhold til KL's pris- og lønforventninger. Budgetforslaget viser det disponible råderum og ledige måltal for det kommende år. Augustindstillingen udgør det samlede budgetforslag for næste år samt de tre følgende år og skal behandles to gange i Borgerrepræsentationen med mindst tre ugers mellemrum og inden den 15. oktober. Augustindstillingen er grundlag for forhandlingerne om budgettet for det kommende år.

4. **Budgetvedtagelse og udmøntning i efteråret**
   Når budgetaftalen for det kommende år er indgået, omsættes denne som ændringsforslag til budgetforslaget. Ændringsforslag samt eventuelle underændringsforslag, der er fremsat inden for de tidsfrister, som Borgerrepræsentationen har fastsat, danner grundlag for Borgerrepræsentationens andenbehandling af budgettet.

   Med budgetvedtagelsen fastsættes skattesatser for indkomstskat, grundskyld og dækningsafgift. Skattesatserne kan ikke ændres i løbet af året. Hvis kommunerne samlet set hæver skatterne eller overskrider de aftalte service- og bruttoanlægsrammer, kan regeringen efter budgetvedtagelsen nedsætte kommunernes bloktilskud i det følgende år.

   Når budgettet er vedtaget, indebærer kommunens rammestyring, at der via budgetudmøntning i de enkelte udvalg kan ske yderligere konkretisering af budgettet decentralt i de enkelte udvalg. Budgetudmøntningen sker inden for rammerne af kommunens bevillingsregler og Borgerrepræsentationens generelle beslutninger, herunder kravet om at bevillingsmæssige ændringer skal godkendes af Økonomiudvalget og Borgerrepræsentationen.

Styringsprincipper

Med udgangspunkt i hhv. de krav der følger af kommunens eksterne styringsramme og de hensyn, der følger af de overordnede principper, baserer økonomistyringen i Københavns Kommune sig, indenfor rammerne af de formelle regler vedtaget i kommunens bevillingsregler, kasse- og regnskabsregulativ, indkaldelses- og budgetopfølgningscirkulære mv., på følgende styringsprincipper:

1. Trimesteropfølgning på budgettet
Den samlede budgetopfølgning for kommunen beror på den løbende overvågning af forbrugsudviklingen, som påhviler alle, der er tildelt et budgetansvar.

Forvaltningerne skal mhp. budgetopfølgningen etablere og dokumentere procedurer, der sikrer:

- at der er beløbsmæssig budgetoverholdelse
- at forbruget stemmer overens med de formål, som budgettet er givet til
- at der ikke er utilsigtede og tilsigtede fejl (herunder besvigelser) i anvendelsen af det tildelte budget.

Kommunens budgetopfølgning skal sikre, at disse punkter overholdes for budgettet i sin helhed, og at fagudvalgene og Borgerrepræsentationen får mulighed for at disponere ved afvigelser i løbet af året.

Den fælles opfølgning for hele kommunen sker ved trimesteropfølgninger i hhv. maj og september, hvor forvaltningerne præsenterer en opfølgning til eget udvalg, og Økonomiforvaltningen præsenterer en samlet opgørelse til Økonomiudvalget. Grundlaget for opfølgningerne er den løbende disponering i kommunens økonomisystem samt de forventede udgifter resten af året.

Prognoseafvigelser opgøres som forskellen mellem det forventede korrigerede budget og det forventede regnskab. Opfølgningen sker på styringsområderne serviceudgifter, anlægsudgifter og –indtægter, overførsler samt finansposter hvor afvigelser forklares på hovedproduktniveau.

De konkrete regler for kommunens budgetopfølgning fremgår af cirkulære for budgetopfølgning.

2. 50/50-reglen
For at tilskynde til løbende tværgående prioriteringer af mindreforbrug på service gælder, at et udvalg kan omprioritere 50 pct. af et mindreforbrug på service til nye aktiviteter på service eller anlæg inden for eget udvalg. De resterende 50 pct. tilgår kassen (50/50–reglen). Omprioritering mellem bevillinger, kræver altid Borgerrepræsentationens godkendelse. Hvis der igangsættes aktiviteter på anlæg, skal udvalgene selv tilvejebringe anlægsmåltal hertil.

3. Reel kasse
I København tager målsætningen om likviditeten udgangspunkt i en budgetlagt, forventet mellemfristet likvid nettoformue (reel kasse). Reel kasse repræsenterer likviditeten korrigeret for de beslutninger, der er truffet med likviditetsvirkning på mellemlang sigt, og dermed ikke den aktuelle likviditet.

Konkret opgøres reel kasse som den faktiske likvide formue ved årets start, tillagt kortfristede tilgodehavender og fratrukket kortfristet gæld. Den reelle kasse medtager tillige budgetlagte fremtidige udgifter og indtægter, som anlægsprojekter og risikoafdækninger.

Reel kasse giver mulighed for at finansiere ufravigelige udgifter eller tab af indtægter mellem kommunens budgetforhandlinger, uden at der skal foretages genåbninger af budgetterne midt på året. For at sikre en tilstrækkelig finansiering til afdækning af risici i budgetåret er der behov for en større reel kasse først på året, hvor usikkerheden er størst Målsætningen for reel kasse er fastsat til 1.000 mio. kr. i første halvår og 700 mio. kr. i andet halvår.

Reel kasse giver som styringsværktøj mulighed for at samle op på ændringer af budgettet og forventninger i løbet af året samt afvigelser i det realiserede regnskabsresultat, hvormed reel kasse kan danne grundlaget for det finansielle råderum i overførselssagen og budgettet.

4. Sager om bevillingsmæssige ændringer
Når budgettet er vedtaget, er det bindende. Derfor kan der efter budgetvedtagelsen kun ske

ændringer af de tildelte bevillinger ved Borgerrepræsentationens godkendelse.

Budgetændringer af de politisk besluttede midler kan ske enten som selvstændige sager til Økonomiudvalget og Borgerrepræsentationen eller i de 4 årlige sager om bevillingsmæssige ændringer. Budgetændringer i sagerne om bevillingsmæssige ændringer skal være ukomplicerede ændringer af bevillingsteknisk karakter. Der kan som udgangspunkt ikke omplaceres midler til igangsættelse af nye aktiviteter i sagerne om de bevillingsmæssige ændringer. Der kan søges om indtægts- og udgiftsbevillinger i forbindelse med hjemtagelse af eksterne midler, hvis der er tale om projekter, som ikke er forbundet med økonomisk risiko, af mindre beløbsstørrelse, ikke indeholder kommunal medfinansiering, ikke har politisk bevågenhed, og ikke trækker servicemåltal. Der kan undtagelsesvis søges om frigivelse af anlægsbevillinger, hvis det følger af en budgetkorrektion, som indgår i sagen.

Midtvejsregulering som følge af Aftale om Kommunernes Økonomi (Økonomiaftalen) mellem regeringen og KL bliver udmøntet i en særskilt sag. Med sagen om midtvejsregulering sker der for finansåret en tilpasning af forvaltningernes budgetter som følge af opdaterede skøn for pris- og lønfremskrivning samt øvrige ændringer i medfør af Økonomiaftalen. Forvaltningernes budgetter reguleres bl.a. for opgaveændringer, der følger af lov- og cirkulæreprogrammet og i medfør af Det Udvidede Totalbalanceprincip (DUT).

5. Regnskabsafslutning
De overordnede regler for kommunernes regnskabsaflæggelse og bogføring er fastsat i Kommunestyrelsesloven med tilhørende bekendtgørelser samt i Budget- og Regnskabssystem for kommuner.

Ifølge disse regler skal bogføringen for det foregående regnskabsår være afsluttet senest 1. marts. Økonomiforvaltningen er herefter ansvarlig for at indsamle bidrag fra forvaltningerne og forelægge det samlede regnskab for Økonomiudvalget og Borgerrepræsentationen. Regnskabet skal være godkendt senest 30. april og oversendes derefter til revisionen. Det endelige årsregnskab inklusive revisionsberetning og handleplaner for opfølgning herpå skal være godkendt af Borgerrepræsentationen senest 30. november, hvor det oversendes til Ankestyrelsen og øvrige tilsynsmyndigheder.

I praksis afsluttes bogføringen væsentligt før den 1. marts. De konkrete regler og tidsplan for regnskabsaflæggelsen fastlægges i Regnskabscirkulæret, som godkendes årligt af Økonomiudvalget.

6. Overførselsadgang
En central del af kommunens økonomistyring er muligheden for at overføre midler over årsskiftet. Kommunens principper for overførsler giver mulighed for at anmode om at få overført mindreforbrug på service på følgende områder:

- Decentrale institutioners opsparing
- Eksternt finansierede projekter (tilskudsmidler)
- Lov eller kontraktmæssigt bunde midler

Merforbrug på service overføres altid (i form af en negativ bevilling) og kan eventuelt håndteres ved optagelse af internt lån, jf. nedenfor. Muligheden for at overføre mindreforbrug forudsætter, at der er både måltal og finansiering. Anvendes 50/50-reglen i forbindelse med et mindreforbrug, der f.eks. består af decentral opsparing, kan midlerne ikke overføres med overførselssagen.
Principperne for overførsler fastsættes årligt af Økonomiudvalget.

7. Interne lån
Der kan ansøges om et internt lån, hvis et udvalg har et udgiftsbehov, der ikke kan finansieres indenfor egen ramme. Som udgangspunkt er tilbagebetalingstiden for interne lån 6 år, og afdrag på interne lån sker på service. Interne lån kan kun gives, hvis der samtidig tilvejebringes anlægs- eller servicemåltal.

8. Overførselssagen
Overførselssagen håndterer overførsler af uforbrugte midler fra det foregående regnskabsår samt udmøntning af midler til nye projekter og

formål i det omfang, der er ledigt service- og anlægsmåltal samt finansiering til det. Overførselssagen finansieres af ledige midler i reel kasse ud over 1.000 mio. kr., jf. ovenfor. Der besluttes som udgangspunkt ikke varige udgifter i overførselsagen.

De politiske forhandlinger om overførselssagen finder sted i marts måned.

9. Investeringsforeningen

Københavns Kommunes investeringsforening er central for forvaltningen af kommunens likviditet, som omfatter værdien i investeringsforeningen, bankindestående og kassekredit og et mindre kontant beløb.

Størrelsen på kommunens likviditet kan bl.a. tilskrives, at anlægsprojekter ikke eksekveres i samme tempo som projekterne besluttes politisk. Budgetbeslutninger finansieres på beslutningstidspunktet. Det betyder, at der afsættes midler til anlæg som først skal disponeres i efterfølgende budgetår, hvor der trækkes på likviditeten i takt med, at der bliver eksekveret på beslutningerne.

Ifølge Kommunestyrelseslovens og Anbringelsesbekendtgørelsen skal likviditet, der ikke er nødvendig for daglige forretninger, investeres i pengeinstitutter eller børsnoterede værdipapirer

Likviditeten er overvejende placeret i investeringsforeningen, fordi det forventede afkast over tid her er højere, end hvad der kan opnås i rente ved bankindestående. Størstedelen af investeringsforeningens midler er placeret i realkreditobligationer med lav rentefølsomhed, samt en mindre andel aktier og erhvervsobligationer. Der må ikke fra investeringsforeningen investeres i en betydende ejerandel i en virksomhed, og der kan heller ikke foretages investeringer fra investeringsforeningen i f.eks. Københavns Kommunes aktiviteter.

Risikoprofil og rammer for Københavns Kommunes investeringsforening fastlægges af Økonomiudvalget i "Københavns Kommunes risikopolitik og politik for ansvarlige investeringer".

Hvis du vil læse mere i de formelle regler

Nærværende introduktion til Københavns Kommunes økonomiske styring træder ikke i stedet for de formelle regler, der regulerer den daglige dag til dag styring i kommunen, og som følger de formelle beslutter truffet af borgerrepræsentationen og Økonomiudvalget. For læseren, som ønsker at dykke endnu dybere ned i den økonomiske styring i Københavns Kommune henvises derfor til de formelt vedtagne regler og rammer, som findes i bl.a.:

Københavns Kommunes bevillingsregler

Københavns Kommunes økonomimodel

Københavns Kommunes Kasse- og Regnskabsregulativ

Indkaldelsescirkulære for budgetprocessen

Retningslinjer og krav til budgetbidrag

Cirkulære for budgetopfølgning

Ved tvivlsspørgsmål udgør de formelt vedtagne regler den autoritative kilde til tolkning af den økonomiske styringspraksis.